Ötödik évfolyam. 48. szám. December 1. 1872.

Előfizetési dij:
Vidékre, postán: vagy
helyben, házhoz hordva:
Negyedévre . . 1 frt. 50 kr.
Félévre . . . 3 „ — „
Egész évre . . 5 „ — „
Megjelenik e lap hetenként egyszer, Vasárnap.
Előfizetési pénzek elfogadtatnak Gallia Fülöp könyvkereskedésében Kecskeméten.

KECSKEMÉTI LAPOK.

Ismeretterjesztő hetilap.

KÖNYV TÁRA

Hirdetési dijak:
5 hasábos petit sor, egyszeri hirdetésnél 5 kr.; — többszöri vagy terjedelmes hirdetéseknél árleengedés adatik.
A nyilttérben való közlemény 3 hasábos soráért 10 kr. számittatik.
Hirdetések elfogadtatnak Gallia Fülöp könyvkereskedésében Kecskeméten. — Hirdetések ezenkivül fölvétetnek még M. Zeisler hirdetési irodájában. (Pest, Király-utcza 60. sz.

A mi közös iskolánk.

Merje most már valaki kétségbevonni, hogy mi nem vagyunk még megérve a 19-ik század uralkodó eszméire, s merje valaki tagadni, hogy mi nem tudtunk hevülni és lelkesülni az emberiség magasabb czéljaiért és különösen a közmüvelődésért! Büszkén verhetjük mellünket és rá mutathatunk közös iskolánkra, melyet rövid nehány hét alatt oly gyönyörüségesen — tönkretettünk, kiközösitettünk.

Hála istennek, ott vagyunk megint, a hol álltunk azelőtt; a közgyűlés megszavazta a kath. egyháznak az őt illető 6000 frtot is, ezzel a szent békesség meg lett kötve. Csak azt a hibát követte el a közgyűlés, hogy a másik 6000 forintot meg egész ünnepélyességgel a protestáns egyháznak nem szavazta meg, mert ily módon formaszerűleg jelezte volna a helyzetet, melyben a népoktatás ügye jelenleg létezik.

Létezik ugyan még most is a közgyűlésileg megválasztott közös iskolai iskolaszék, hanem oly együgyűnek még se tartson bennünket senki, hogy mi közös iskolának ösmerjük a protestáns egyház iskolai épületetű, hová kizárólagosan protestáns felekezeti gyermekek járnak ugyanazon felekezeti tanitók elé; ez valósággal oly felekezetű iskola, mint akár a kath. és izr. népiskola. Ez állitásunk ellen lehetne ugyan egyetmást felhozni, de mindaz e helyzeten mitsem változtatna, és az ellenkezőt bajosan lehetne állitani; csak az az abnormis állapot lépett be, hogy az egyik felekezet a város pénzéből jobban fizeti a tanitókat, mint a másik a hitfelekezetéből.

A dolog tehát voltaképen úgy áll, hogy megbukott nálunk a közös iskola.

Ha visszatekintünk az utóbbi hetekben történtekre, ha visszaemlékezünk az izgalmas küzdelmekre és keserű nyilatkozatokra, melyek a közös iskola ügyében keletkeztek, talán jobb lenne letenni a tollat és hallgatni, és nem szellőztetni szánandó állapotainkat, melyekből sehogysem tudunk kivergődni.

De mert nagyon fontos az ügy, és nemcsak úgy történetesen meggondolatlanul került szőnyegre, hanem belső szükségességénél fogva napirendünkből többé már ki nem törölhető: hozzá kell szólnunk, kutatnunk és felderitenünk kell az okokat és tényezőket, melyek közreműködésével a közös iskola ügye oly szánandó véget ért.

Azt mondák, ez ügy a napirendről többé le nem szoritható; ezt senki kétségbe nem vonhatja, ki iskola ügyünket csak távolról ismeri is; csak egy vélemény van az iránt, hogy a népoktatás állapotán, mely senkit kielégiteni nem tudott, egyedül a közös iskola intézménye által lehet segiteni és javitani, miután a felekezetek arra teljesen elégtelenek és képtelenek voltak. Ez meghaladott álláspont, mely fölött vitatkozásnak többé helye nincs; beismerték ezt a felekezetek magok is, és ennek tudatában készeknek nyilatkoztak a közös iskolába beolvadni.

És mindennek daczára a közös iskola megbukott!

Igenis megbukott, mert meg kell bukni a legszentebb ügynek is, ha nem az ügyet magát szolgáljuk, ha a czélt szemelől tévesztve mellékindokok által engedjük magunkat vezettetni.

A közös iskola ügye abban a perczben, melyben a közgyűlés azt kezébe vette, veszve volt; kényes természeténél fogva nem tűrhette az abban uralgó, pártszenvedély durva érintését, és az őt környező ellenséges elemek behatása alatt, idegen földbe átültetett növényként elhalt. A közgyűlési többség győzelmi mámorában és hatalomteljének érzetében túlhette magát minden tekinteteken, és az ügy szentsége fölé helyezte a pártszempontot. Rombolását azon kezdte, hogy baloldali iskolaszéket alakitott, és ezen első menthetetlen hibáját azzal tetézte, hogy abba oly képviselőket is választott be, kik e terhes kötelességekkel járó állásra semmi képességgel nem birnak. Csoda-e, ha ezen fellépés minden higgadt és komoly gondolkodásúban gyanút és aggodalmat keltett, mert méltán kérdezheté mindenki, mi köze a közös iskolának a baloldali politikához? és mily biztositékot nyujt ilyen elemekből összeállitott iskolaszék a tanügy emelésére nézve? És mintha ez még nem lenne elégséges, fel lett izgatva a felekezeti féltékenykedés és gyanúsitgatás. A róm. kath. egyház azon kérelme, hogy túlnyomó száma mellett is legalább fele számmal legyen az iskolaszékben képviselve, elég botorúl számba nem vétetett, mire e tekintélyes felekezet felháborodott közvéleménye minden további egyezkedést és ezzel együtt a közös iskolát határozottan visszautasitotta.

Ez a mi közös iskolánknak rövid és szomorú története, de melyből, ha fölötte kissé gondolkodni akarunk, sokat tanulhatunk. Nevezetesen azt tanulhatjuk belőle: hogy sok szép dolog van még az ég alatt és föld fölött, mire mi itt Kecskeméten még nem vagyunk megérve, csakhogy ezt az éretlenséget ne keressük mindig a népnél, hanem másutt, sokkal magasabban. A nép mindig jó, csak félre ne vezessék, azért is mi nem a népet, hanem vezetőit kárhoztatjuk. Mivel tudják vagy akarják a közgyűlési többség vezérférfiai azon goromba botlásukat, hogy egy közmivelődési kérdésbe a pártpolitikát csúsztatták, kimenteni, hacsak azzal nem, hogy nem birtak egy szép eszmének tiszta, magasabb légkörébe emelkedni, és hogy nem birtak egy perczre is tisztúlni a szenvedély földhöz ragadó porától?

Azt tanulhatjuk továbbá, hogy a t. képviselő uraknál nem találtatik meg kellő mértékben az önállóság, az önálló gondolkodás. Észreveszik nem ritkán, hogy most Péter vagy Pál furcsát beszélt, hanem hát a párt kedvéért jó lesz ha furcsa is.

Tisztelt uraim! tessék elhinni nem ily föltételekkel lettek a közgyűlésbe beválasztva, hanem azt várják önöktől, hogy férfiasan mindenki a lelkiismeretét kövesse.

Vagy azzal mentik magukat, a jobboldal sem cselekedett volna különben? Ez lehet, igaz is, de nagyon szomorú mentség, és csak azt mutatják, hogy önök sem jobbak a deákné vásznánál.

Végre pedig azt a tanulságot vonhatják belőle a képviselők, hogy sokszor nem is elég az a többség valamely dolog keresztülvitelére, mert ha bizonyos esetekben nem tudnak a népnél bizalmat kelteni, ez oly gátat tud a többség elé vetni, mely előtt diadalmas menetében meg kellend állania.

Ezzel be is fejezhetnők e czikket, ha nem éreznők magunkat késztetve, hogy ez alkalommal még egyet megmondjunk, a mi nyomja lelkünket. Ne vádoljon bennünket senki indiscretióval, mert nyilt ülésben lett kimondva, a mire vonatkozni akarunk. A közös iskola tárgyalása alkalmával, nem is a két párt, mint inkább a két felekezet közt sok keserű szó váltatott, és midőn a róm. kath. felekezet számbeli többségére hivatkozott, a protestánsok részéről azzal válaszoltak, hogy a vagyon és értelem nállok találtatik többségben.

Erre nézve is jó lesz tisztába jönni.

Előre kijelentjük, hogy mi itt a legnagyobb tárgyilagossággal szólunk, nem szállunk sikra egyik felekezet mellett sem, szárazon csakis a tárgyhoz tartván magunkat. Annyit azonban mégis kimondhatunk, hogy mi nagy tisztelettel viseltetünk a protestantizmus irányában, és beismerjük annak szellemi kihatását az emberiség haladására és átalában a felvilágosodás terjesztésére. Méltán kérdezhetjük tehát, mennyivel több tevékenységet mutathat fel e felekezet a népnevelés terén, a többi, jelesen pedig a kath. felekezetnél?

Ám lássuk, szóljanak a tények.

A prot. egyház mindig egyenlően osztozkodott a kath. egyházzal a közös iskola alapból, vagyis, tekintve a két felekezet

közti számarányt, majd két akkora összeggel rendelkezhetett iskola-czélokra. Ebből egyenesen azt következtethetné bárki, hogy ép oly arányban nagyobb virágzásnak örvendhetett e felekezetnél a népoktatás ügye is. De e föltevést a tények meghazudtolják, mert épen a prot. egyház iskolái álluak legroszabbul városunkban. Mig a kath. egyház, mely az iskola-alap igazságtalan felosztása folytán mindig szorult helyzetben élt, a külső iskolák számára szép épületeket vett meg örök áron és azokat a legrendesebben felszerelte; addig a ref. egyház, mely 6000 forintját fel sem tudta használni, nemcsak a kül-, hanem még belvárosi iskoláit is a legelhagyatottabb állapotban türte; rosz, kibérelt házakat használt iskolául, hová a gyermekek be nem fértek, s honnan, ha a házat felmondták, el kellett vándorolni, belső iskoláik, a collegiumot kivéve, sem voltak jobb helyzetben. Szóval: mostohábbul iskola-ügyről gondoskodni nem lehetett.

Ha ez igy áll, — pedig valóban igy áll, — akkor valóban nem értjük, miként egyeztessük meg azt a hivalkodást, azt a fenhéjjazást a tényleges elég szánalmas állapottal? Vagy talán másféle értelmiséget gondoltak azok az urak?

Kecskemét sz. kir. város köztörvényhatóságának 1872. évi november 13-án és következő napjain tartott közgyülése.

(Folytatás.)

Palotás Sándor épitömester a városi tanács azon végzése ellen, melynélfogva Virág József házaépitése körül elkövetett azon kihágása miatt: hogy az épitkezési vonalt figyelmen kivül hagyta, 20 frtra megbirságoltatott, a közgyüléshez apellál, s vagy a birságot egyszerűen elengedtetni kéri, vagy pedig az ügyben új vizsgálatot kér; — a vizsgálat elrendeltetik.

Polló Mihály zsuptetőre épitkezésért, a tető lebontásának kötelezettsége mellett 10 frt. birságban marasztaltatván, ügyét felfolyamodásilag közgyülés elé terjeszti s kéri, hogy a kiszabott birság, — melyet, azt gondolva, hogy az épülettető fennállhat, ha azt megfizeti, az ellene hozott végzés jogerőre emelkedése elött befizetett, — neki visszaadassék, s a zsúptető pedig hagyassék meg: tekintettel a közelgő téli időszakra, a tető a jövő év ápril 24-ik napjáig helyben hagyatik, a tiz frt. birság pedig folyamodónak visszafizettetik.

Kiss József, Garaczi Pál és több helybeli lakosok azért folyamodnak, hogy a Budai-nagy-utczán fekvő Dukai-féle ház háta mögötti sikátor továbbra hagyassék nyitva: minthogy ezen sikátor Békési Mihálynak egy korábbi határozat alapján háztelkéhez adatott, s az árát nevezett be is fizette, folyamodók kérésökkel elutasittatnak.

Bagi László polgármester úr a 10-ik tizedben, Békési Mihály pedig a budai kapubeli szárazmalmuk telkét visszaváltás végett a városi közönségnek felajánlják: az épitkezési osztálynak véleményezés végett kiadatik.

Molnár László tanár és bizottsági tag folyamodik, s kéri, hogy a háza melletti járda felszedetése iránt hozott korábbi közgyülési határozat foganatositása a jövő tavaszig halasztassék el: a kérelemnek hosszabb vita után helyadatik.

Becsei Primusz József folyamodik: hogy a vasúti sétatér egyik sarkán engedtessék meg neki egy bódéban dohányzó szerek árulása: az épitészeti osztálynak véleményezés végett kiadatik.

Váradi Pál közköltségen tartott városi szegény a közmunka kötelezettsége alól magát feloldoztatni kéri: a kérelem teljesittetik.

Völgyi és Novák szinigazgató urak a szinház és mellékhelyiségeinek fütésére, az eddig is kiadatni szokott 5 öl keményfa utalványozását kérik: kérelmöknek helyadatván, az 5 öl fa havonként arányositott részletekben kiadatni rendeltetett.

A helybeli sütőiparosok bejelentik, hogy az 1872-ik évi VIII. t. cz. 83. §-hoz képest ipartársulattá alakultak: a kapitányi hivatalnak, mint iparhatóságnak kiadatik.

A realiskolai vallásoktatás iránt az intézet igazgatóságától és az egyházi elöljáróságok részéről beérkezett átiratokra, melyek szerént a város fizetné a vallástanitó lelkészeket, a közgyülés azon határozatban állapodott meg: mikép a külön vallásfelekezetek felszóllittatnak, hogy a vallastanitásról gondoskodjanak, mivel erre a község törvény értelmében nem kötelezhető (?).

(Folytatása következik.)

Gyümölcsfa nemesités.

A hazai mezei gazdászat és földmivelés terén, melyen az utóbbi évtizedben igen örvendetes és nevezetes haladást észlelünk, kétségkivül kiválóan nagyszerű fejlődésnek indult a gyümölcstenyésztés, mely legújabb időben óriási léptekkel halad előre. Csak kevés évvel ezelőtt, a nemesebb gyümölcscsemetéket külföldről, nevezetesen Francziaországból és Belgiumból nyerhettük, most már emlithetünk az országban olykét gyümölcstenyésztő intézetet, mely nemcsak készletre, hanem kitűnő minőségre is bármely hasonnemű külföldi intézettel bátran versenyezhet. Értjük gr. Zichy Ferencz faiskoláit Vedrődön, (Nagy-Szombat közelében) és Puszta-Födémest, (Diószegh közelében), mindkettő Pozsonymegyében.

Vedröd, a közel 10,000 holdnyi diószeghi uradalom középpontját képezi, és gyönyörű, úri kényelemmel berendezett kastélya, mely több száz holdnyi parkkal van környezve, egyik legszebb úrilak az országban. A park közvetlen szomszédságában van a körülbelől 40 hold kiterjedésű faiskola, mely újabb időben európai hirt és a gyümölcs- és diszfa-tenyésztés évkönyveiben kiváló helyet vivott ki magának.

Rodiczky Eugen úr, a jeles nemzetgazdász iró, ki a nemes gróf faültetvényeit meglátogatta, ezekről következőleg nyilatkozik: „En ismerem a külföld legelső gyümölcsészeti intézeteit, nevezetesen Francziaországban, Belgiumban és a Rajna vidékén, s érett megfontolás után a gróf Zichy-féle faiskolát azon kategoriába és a fejlettség azon fokára helyezem, melyen a külföld legjelesebb ilynemű intézetei állnak. Különösen a puszta-födémesi ültetvények azok, melyek a legnagyobb elismerést érdemlik meg, és melyek Magyarországon eddig el nem érve egyedül állnak. Egy derék fökertész, kit Zichy gróf Durand világhirű gyümölcsészetintézetéből nyert meg, vezeti e csodaszép gyümölcstenyézdét. Megtalaljuk itt a gyümölcstenyésztést ugyanazon magas fejlettségben, melyben a Francziaország legkultivaltabb vidékein található. A gyümölcsfák itt a legcsodásabb alakokban, gúla alakokban, mint szárnyas gúlák, alakitott gúlák, oszlopzat alakban, továbbá magas törzsü fák a legmüvészibb alakokban töltenek be egy 5 holdnyi területet, mely a legtermékenyebb talajból áll. Mig Vedrődön közel 2200 különböző gyümölcsfaj, és 700 különfajú diszfakészlet tartatik fenn, Puszta-Födémesnek meg az a föladata, hogy csak a legnemesebb, a legjobb gyümölcsfajokat nevelje. Az elsőt német, ez utóbbit és újabbat franczia iskolának jelezhetjük. Mindkét tenyézde évenként sok ezer facsemetét bocsájt árúba, és jelenleg már a megrendelések nemcsak Magyarország, hanem Ausztria különféle vidékei, sőt a külföld számára oly tömegesen történnek, hogy e valóban óriási ültetések alig elégségesek minden igényeknek azonnal megfelelni. Ez okból gróf Zichy legújabban bihar-diószeghi uradalmán egy nagyszerü mérvü

TÁRCZA.

Utazási karczolatok.

(Pestről Konstantinápolyig és vissza.)

(Folytatás.)

Orsován meghálva, szep. 12-én korán felkelve siettünk tovább utazásunk elött, hazánk e végvárosát megszemlélni. Orsova már a rómaiak idejében ismeretes város volt, most 1600 lakosa van, melynek fele görögkeleti vallású román, a másik fele magyar és német.

Orsova egyszerü és elég tiszta város, tágas föütczával, egy felől a Duna, másik felől magas hegyektől keritett elég tágas völgyben, a város keleti részén szakad a Dunába Cserna vize.

Már reggeli 6 órakor siettünk a korona kápolnához, mely Orsovától keletre az Uj-Orsovára vezető úton a török határszéli első katonai zárvonal őrház mellett az úttól balra 100 ölnyire fekszik, hová, valamint innen a Dunához, 16 öl széles kettős jegyenye sorral szegélyzett út vezet, hogy a Dunán utazók is megláthassák a kápolnát, mely 1856-ban azon helyen épittetett, hol Kossuth Lajos által 1849-ben augusztus közepén az Alion hegy tövénél levő semleges területen elásatott korona és jelvényei 1853. szept. 8-án, reggeli 9 órakor megtaláltattak, a csinos kerekded kápolnában, annak kellő közepén márványkő-kút alakú mélység van, melyben ép azon a helyen, hol a szekrény feküdt, azt egy márvány ábrázolja nagy arany betűkkel vésett ezen felirattal:

> Franciscus Josephus I. austriae Imperator locum in quo corona cum caeteris insignibus Sncti Stephani inter seditionis turbas rapta per IV. annos abscondita die natali Stae Mariae Patronae Hungariae 1853. detecta fuerat, sacrum esse volens sacellum hoc extruxit et Stae Mariae dedicavit. 1856.

A kápolnától visszatérve, azonnal kocsikon indultunk Mehádia felé, utunk a legszebb tájakon folyvást a Cserna vize mentén mindkét oldalon magas hegyek közt vezetett, utunkban a Cserna partján a topleczi hidnál a Cserna vizének más irányban szándokolt — de meghiusult — vezetésére készitett falazott boltivek most is épségben állnak fenn és láthatók.

Épen délben értünk a mehádiai Herkules-fürdőbe, melyről bár a leirások után nagyon sokat vártunk, várakozásunkban már a külső benyomásnál is kellemesen csalódtunk.

Herkules-fürdő hazánk délkeleti szegletében, a 13-ik határezred területén Mehádiától 1 m., Orsovától $3^3/_4$ mértföldre a Cserna partján, dús növényzettel benőtt magas, gyakran függőleges hegységek, bükkfödte dombok alján, melyet mintha a nagy zajjal és sebességgel rohanó Cserna ezredek folytán hasitott volna ketté, kis kitágult térségen fekszik.

A Herkules-fürdő változatos története Krisztus születése körül kezdődik.

Trajánus találta fel e bő forrásokat, s a gyógyforrások közé sorozván, védurárol Herkulesről nevezvén el azokat, melyek Trajánus bőkezüsége folytán csakhamar jó hirre vergődvén, a szomszéd tartományok keresett gyógyhelyévé lett.

Traján utáni római császárok alatt pedig a legnagyobb a legpazarabb fényüzés uralkodott itt, a fürdők padlózata márvány- és mozaiklapokból volt, a fürdő márványkádak és butorzat ezüsttel s aranynyal gazdagon diszitve, a falak arany arabeskekkel, festmények- és szobrokkal diszitve voltak.

Herkules, Aesculap és Hygeia tiszteletére templomok emeltettek, és számos fogadalmi emlékek allittattak.

Azonban később a rómaiaknak a markomannok, quadusok és más benyomuló népek ellen vivott, s három századig tartó harczuk alatt e pompás és hirneves fürdő is a romok alá temettetett; és minthogy a későbbi korszakokban is ezen tájék örökös harczok szinhelye volt, a fürdőhely is feledve volt, mig Jenő herczeg zentai győzelme és a karloviczi béke hazánknak és e tájéknak békéjét helyreállitotta 1699-ben.

A harczok elhallgatása és a béke meghonosulása után a figyelem újra az egykor hires fürdőhely felé fordult.

Hamilton gróf altábornagy az alvidék parancsnoka a Cserna völgyet meglátogatván, 1734-ben az egykor nagyszerü fürdőknek csak romjait találván, arról a legfelsőbb helyen elöterjesztést tett, melynek folytán VI. Károly király parancsára, hogy a Herkules-fürdő forrásait a népnek ismét hozzáférhetőkké tegyék és a gyógyhelyet nehány házzal ellássák, egymásután a romok alól a napvilágra kerültek a gyógyforrások, és igy keletkeztek egymásután a római épitkezések romjaiból kiásott kövek és téglák segélyével a lakházak, kaszárnyák, vendéglő és kápolna.

Ezen ásatások alkalmával számos római régiségek, feliratok, fogadalmi vagy áldozati táblák és szobrok kerültek a világ elé, melyek nagy része Bécsbe szállittatván, az udvari könyvtár előtermében helyeztettek el.

Herkules-fürdő hamvaiból feltámadása után Mehádia nevet kapott, a forrásoktól egy távol fekvő igénytelen helységről.

A mult századbeli török háborúk alatt a tájék majdnem örökös harczok szinhelye levén, újra sokat szenvedett a fürdő, sőt a belgrádi békekötéssel létrejött határigazitásnál majdnem török kézre került.

A Cserna balpartján elnyúló keskeny hosszú terület a törökök tetszését megnyervén, azt maguknak követelték, mely követelésbe a teljhatalmú királyi biztosok csak úgy egyeztek bele, ha a törökök a nyugtalan és rohamos Csernát egy év alatt a nyugoti hegyek hosszában vezetik a Dunába.

A törökök hozzafogtak az óriási munkához, milliókat pazaroltak el, de a Cserna még egy év mulva is előbbi régi medrében volt, igy maradt e földterület, vele a fürdőhely is Magyarország tulajdona.

A meghiusult kudarczot vallott vállalat maradványa a topleczi hid melletti fentebb emlitett falazott boltivek, melyhez a babonás oláh nép tündér meséket sző.

A fürdőhely azóta folyvást gyarapodik, folyvást több figyelem tárgya, és folytonosan csinosodott, szépült és látogatói száma egyre nőtt.

faiskolát rendeztetett be. Ugy hisszük nem csalódunk, ha a gróf e nagyszerű müvelési vállalatait, mint jövőbeli ésszerű és fejlettebb gyümölcstermelésünk szilárd alapkövét tekintjük.

A china-fáról.

Nem lesz érdektelen, ha épen ez időben, midőn a mult nyáron, sőt még késő őszön is oly szokatlan nagymértékben dühöngött nálunk a váltóláz, azon növényt ismertetjük meg az olvasóval, melynek egyedül köszönjük, hogy ezen kinos és gyötrő szenvedést a legkönyebben tudjuk gyógyitani. Mindaddig, mig a tudomány a chinint mesterségesen előállitani képes nem lesz, a mely reményre bennünket a vegyészet előre haladott jelen álláspontja feljogosit, vagy helyét más hathatósabb gyógyszer nem pótolja, addig a china-fák tenyésztése bizonynyal igen fontosan szereplő, és érdekes róla szólani. A chinin, melylyel a váltólázat biztosan gyógyitják, sőt más kóreseteknél is nagyban használják, a legnevezetesebb helyet foglalja el a gyógyászatban, készül a china-fa kérgeiből, mely a kávé-fával egy családhoz tartozik. A china-fák szép magasra nőnek, leveleik fényesek, sötétzöldek, virágzatuk pompás vörös és távulról orgona-virághoz hasonló, a china-fának több faja van, és azok között többen szolgáltatják a hasznos kérget, de a kéreg jósága az egyes fajoknál nem egyenlő, mivel a chinin tartalom a fa tenyész-helyétől is függ; a legbecsesebb kérgűek a melegebb tájban terjednek el, leginkább Dél-Amerikának azon ködös és nedves éghajlatú vidékén, mely 5000 lábnyi magasságban fekszik a tenger szine fölött, azon fák nagy összefüggő erdőt nem képeznek, hanem csoportonként találtatnak a többi fanemek között, a mi különben is a forró éghajlati erdőknek jellege, hogy igen sok fanem csoportjából állanak. A china-fáknak feltalálása tehát sok nehézséggel jár, de másrészt a china-kéreg gyüjtésével foglalkozó egyének nagy ügyességgel járnak el és eme nagy becsü fákat nagy távolságról képesek fölismerni; keresés alkalmával valamely nagy fára másznak fel és onnan szemlélik ki maguknak az egyes china-fákat a sűrüségből, melyek a levelek hervadásától eredő vörös szinezetről ismerhetők fel. A china-kéreg fontosságát tekintve magától értetődik, hogy igen kapós árút képez, ép azért a gyüjtők semmit sem törődnek azzal, ha a china-fák pusztulásnak indulnak is, hanem a kéreg miatt az egész fát kivágják. Ezen pusztitás következtében a china-fák nemcsak mindinkább ritkulnak, hanem végre egészen is kiirtatnak, a mi igen nagy hátránynyal volna főképen azon vidékekre, melyekben a váltóláz a leggyakoribb és legveszedelmesebb betegséget képezi. Azért szükségesnek talaltatott e bajon segiteni és nagyszerű ültetések által a china-fák fenntartásáról gondoskodni. Először a hollandiaiak kezdték meg az ültetést Java szigetén, később az angolok Indiában találtak alkalmas helyet a fák tenyésztésére. Az ültetés mindjárt fiatal fákkal kezdetett meg, melyek Amerikából szereztettek meg. Legelőször 1854-ben Hollandban nagy életveszélylyel kisérték meg a china-fák áttételét, mi azonban nem sikerült; sok bajba és fáradságba került, mig végre az ujonnan Amerikából hozott china-fáknak tenyésztése sikerült, úgy, hogy most Jávában az új ültetések egészen biztositva vannak, mindinkább diszlenek, sőt már haszonvehető kérget is szolgáltatnak, az angol kormány felügyelete alatt még most is új ültetések történnek, úgy hogy a china-fák száma mindinkább szaporodik, az utóbbi kimutatás szerént Jávában már ez idén 4000 kilogram száraz kéreg lesz. Mindezen adatok igen megnyugtatók, a mennyiben ezekből kitetszik, hogy a china-fák fentartásáról gondoskodva van, s pedig annálinkább, mivel a china-fák tenyésztése Elő-Indiában is hasonló sikerrel halad előre. A china-kéregből készült váltóláz ellen hathatós gyógyszer a chinin, tüalakú, igen finom, fehér, lágy, selyem fényü, rendkivül keserü izü jegecz, melyet gyógyszertárakban orvosi rendelvényre kiszolgálnak, egyike azon szereknek, melyek biztosan azonnal megszüntetik a váltólázat.

M.

Katalinnapi bál.

A nőegylet által évenkint rendeztetni szokott Katalinnapi bál november 24-én a Kasinó helyiségében megtartatván, minden várakozáson felül sikerült. Az izletesen — kék és fehér szinnel — diszitett és fényesen kivilágitott teremben oly szép és kedves társaság gyült össze, minőt régen volt alkalmunk látni, annyi kedves fiatal hölgy pedig — kik közül sok ez alkalommal volt először nyilvános tánczmulatságban — mig tán egy bálban sem volt, tánczos fiatal ember pedig annyi, hogy majdnem jogászbálban hittük magunkat, szóval semmi sem hiányzot, hogy e tánczestély a legjobban sikerüljön, és senki sem maradt el azokból, kik egy ily diszes bálban nállunk megjelenni szoktak, vagy kiknek megjelenése számit, a megjelentek pedig mindannyian rózsás kedvre hangulva egy élvezetes estét nyertek, és átalános kedv- és örömben reggeli 4 óráig tánczoltak. A megjelent gyönyörü hölgykoszorúból, miután mindannyit el nem számlálhatjuk, kiemeljük Deák Mari, Fényfi Matild, Kovács Magduska, Tormási Terka, Tóth Paulina, Hajós Berta, Szél Szidi, Horváth Lina, Pacsu Ida, John Ágnes, Csilléri Aranka és Terka, S. Kováes N. kisasszonyokat; a fiatal nők közül pedig Pacsu Mihályné, Madarassyné, Hollósiné és Tóth Lászlóné úrhölgyeket. A hölgyek öltözéke túlságos pazarlás vagy fényüzés nélkül, a legizletesebb, a legcsinosabb volt; a férfiak átalában frakkban jelenvén meg, itt-ott, mint egy elkésett fecske tünt elő egypár magyar viselet, melyre úgy látszik ellehet mondani Peturbánnal: „jó éjszakát magyar viselet.“

A jól sikerült tánczestélyért köszönetet szavazunk a derék nőegylet buzgó elnöke Horváth Döméné, úgyszinte B. Kiss Mihályné, Gallia Fülöpné és Tatai k. a. ő nagyságaiknak, mint a bálrendező bizottság fáradhatlan buzgó tagjainak, kiknek megnyerő előzékenységük sokat tett a tánczestély jó hangulatára, végre az egylet szorgalmas pénztárnoka Katona Zsigmond úrnak.

A tánczestély jövedelme 300 frt., melyből tiszta marad 100 frt.

Meg kell dicsérnünk, az igazság úgy hozván magával, Balogh András zenekarát, kik jól és jó kedvvel, fáradhatlanul játszottak, úgy látszott rájok is elragadt a közönség jókedve.

A nagy brugó.

Szinház.

Szombaton, november hó 23-án bérlet folyamban adatott: „Az utolsó zsidó“, melyet magyar szinre alkalmazott Lászi Vilmos, ki bizonyára ennél sokkal okosabb dolgot is cselekedhetik vala. Az előadás sem volt valami kitünő, a mit ért, azt Völgyi Gyula „Pinkeles Schmüle“-jének köszönhette, kire nézve egyébként azt jegyezzük meg: hogy a szinpadon mutatott rongyos ruházatnak soha sem szabad egyszersmind rondának is lennie. Közönség nagy számmal volt jelen.

Vasárnap, november 24-én Szigeti József „Csizmadiá“-ja került szinre. Az előadás sikerült, miben főérdeme a czimszerepet játszó Völgyi Györgynek volt; kitüntek még mellette Völgyi Gyula Fodrák Mihály szerepében, Biróné mint Sass uram felesége, Árpási k. a. mint Zsuzsi, Lovászi úr mint Kallosi. Közönség nagy számmal volt és jól mulatta magát.

Hétfőn, november 25-én Völgyi Gyula és Árpási Katicza házassági jutalomjátékául szinrehozatott a „Jól őrzött kis leány“, 1 felvonásos vigjáték, és a „Pajkos diákok“ czimü egy felvonásos operette. A vigjáték Török Ilonka k. a. közreműködésével a nagyszámú közönségnek igen sok mulatságot szerzett, s a jutalmazott új házaspár iránti szivességből fellépett kisasszonyt, meglepőleg ügyes játéka, többszörös és megérdemlett taps- és kihivásban részesité. Az operette semmi különös mozzanatot nem tüntetett föl, énekelt s játszott mindenik szokás szerént, s „kinek mint adák az istenek“.

Kedden nem volt előadás.

Szerdán, november 27-én bérlet folyamban

1817-ben Ferencz császár és király is meglátogatá, mely alkalommal elrendelte, hogy a szokásos „Mehádiai fürdők“ nevezet helyett ezentúl a régi korból származó „Herkules-fürdő“ elnevezés használtassék.

De legnagyobb lendületet nyert a fürdő felvirágzása királyunk I. Ferencz József ő felségének 1852. évi látogatása óta, kinek szavára, mint varázsütésre tüntek elő óriási monumentalis épületek, és pazar fénynyel ellátott gyönyörü paloták.

Most fürdőhelyünk, az oda utazás érdekessége, a hely gyönyörü fekvése és regényes vidéke, a források gazdagsága és gyógyereje, a diszesen épitett és tisztán tartott fürdő- és lakházaival újra diszhelyet vivott ki az európai gyógyfürdők sorában.

A tulajdonképeni fürdőtér egy 345 lépés hosszú és 50 lépés széles, két házsorral biró rövid útczából áll a Cserna jobb partján, a keleti házsort a sebesen rohanó és örökösen morajzúgó Cserna mossa, a nyugoti rész pedig a dús lombozatú hegység lábához lapul.

Az útcza felső végén fekszik az 1836-ban épült csinos r. kath. kápolna, az útcza alsó végét a Cserna kanyarulatán levő nagy ivezetü hid zárja be.

A fürdőtér közepén van Herkules ércz-szobra márvány talapzaton, melynek négy oldalán levő ércz-oroszlány fejekből a leghüsebb forrásviz ömlik egy kőmedenczébe.

A hidon túl, itt már a Cserna balpartján fekszik a fürdőhely legszebb része, a födött sétafolyosó, mely a jobb parton fekvő épületeket összeköti a bal parton fekvő pazarfénynyel épült és dúsan felszerelt 1863-ban épült két emeletes Ferencz József szállodával, melynek első emeletéről ismét sétafolyosó vezet a gyönyörü renaissance modorban épült a legpazarabb fénynyel ellátott társas terembe, melynek mindkét oldalán elnyomuló bazárba mindenféle gazdag árúczikkek találtatnak, és innen újra födött sétafolyosó a Rudolf-szállodába, mely a fürdőhely legszebb, legpompásabb épülete, mely közt és a Ferencz József szálloda közt a társas terem előtt egy kicsin, de gyönyörü park terül el virág- és bokorcsoporzatokkal és szökökútakkal.

A fürdők nevei: Lajos-fürdő, Herkules-fürdő, Erzsébet-fürdő, Szem-fürdő, Karolina-fürdő, Ferencz-fürdő és Maria-fürdő.

A szállodák pedig: Ferencz-szálloda 73, Terezia 114, Ferdinánd 98, Ferencz-József 116, Rudolf 118, összesen 519 kényelmes és tiszta szobával.

Öt napot töltöttünk e gyönyörü és kellemes helyen, élvezve jótékony fürdöi felfrissitő és enyhe illatos levegőjének üditő hatását.

Minden nap korán keltünk, és minden nap újabb meg újabb kirándulásokat tettünk.

Kirándulási főbb helyek: a Sveiczi ház, a majorsághoz; a Schneller magaslat, a rabló-barlanghoz, melyhez a Herkules-fürdőtől 200 lépésnyi távolságra 132 lépcső vezet fel, egy kettészakadt sziklalap 7° széles nyilatán juthatni a három osztályból álló barlangba, melynek belső része 13° hosszú, 7° széles, 9° magas, e barlang tömkeleg egykor a környéket rettegésben tartott rablók menedék helye volt.

Továbbá a Chorich magaslat, mely 1350 láb magas, de az oda vezető út elég kényelmes és nyugvó padokkal van ellátva.

E hegy oldalában a magaslathoz közel lefelé van az izzasztó-barlang, hol egy szikla-repedésből forró gőz ömlik ki, és oly forma robaj hallatszik fel a mélységből, mintha nagy mennyiségü viz a legnagyobb forrásban volna.

Ezen kirándulásunkban ismerkedtünk meg Veszelinovics Péter úrral és derék kedves nejével Zomborról, kikkel később az egész utazásunk alatt a legszivélyesebb baráti viszonyban voltunk.

Ugyancsak ezen utunkban ismerkedtünk meg a derék öreg, de örök ifjú kedélyü, kedves társaságú, szenvedélyes füvész, Mindszenti Péter úrral is, kivel füvészeti ismereteit kisértő kellemes tréfákat tettünk.

Végre a Damogled hegy, mely 1692 láb magas, gyakran veszélyes ösvényei miatt vigyázatot és ügyességet igénylő kirándulási hely, és azért csak erősebb gyaloglóknak ajánlható, ide közülünk csak H. B. barátunk vállalkozott, mely alkalommal is egy debreczeni polgár megsiklott, és meglehetős zúzásokat és sérüléseket kapott.

Ezenkivül a Cserna mindkét partján dús lombozatú bükk és hársfasorok közt elvonuló gyönyörü és kedves sétahelyek vannak, nyugpadokkal sürün ellátva, és pedig a jobbparton a Herkules-fürdőhöz vezető 600 öl hosszú út, és innen tovább 300 ölnyire a Cserna hidja melletti vizeséshez, hol a viz roppant sebességgel és nagy zúggással rohan alá egy 8 láb magas granit-tömeg érdes szélein, és gyöngyhabokat verve, hangos morajjal fut tovább.

A hidon áthaladva sétautunkat visszafelé folytatva, a balparton egy hegylejtön elterülő dús növényzetü rétet találunk, a legkedvesebb park-ültetvénynyé átalakitva, egy sveiczi házzal, és tovább haladva csekély távolságra agg bükkök árnyékában Cserna által locsolt sziklakupon kellemes nyughelyet lelünk egy fából készült egyszerü pavillonban, mely gróf Lázár-telepnek neveztetik, ezen sétaút a Ferencz-szálloda mögötti parkon át a népkorcsmánál végződik.

Szóval miután étkezni is — mérsékelt árért — jól lehet, a fürdők olcsók, a lakásokban pedig a zsebhez képest lehet válogatni, egyike ez hazánk legkedvesebb fürdőhelyeinek, és meg vagyunk győződve, hogy miután a határőrvidék tettleg is visszakerült a magyar kormány hatósága alá, az mindent el fog követni, hogy eddigi hirnevét ne csak fenntartsa, de még inkább növelje, nekünk pedig kivált Magyarország alsórészi magyarságának hazafias kötelességünk ezt kiválólag magyar fürdővé tenni, és jóakaratú, szelid, de szegény oláhajkú népét megnyernünk.

A ki akár egésségi szempontból, akár szórakozásból itt egyszer megfordul, látogatását nem fogja soha megbánni, és kellemesen fog visszaemlékezni e gyönyörü, e felséges helyre.

17-én délután bucsút vettünk a kedves, a gyönyörü fürdőtől, és Orsovára bekocsiztunk, hogy másnap a Pestről jövő gőzhajóval tovább utazhassunk Konstántinápoly felé.

(Folytatása következik.)

Takácsné asszony közreműködésével Hegedüs Lajos „Hazatértek“ czimü 4 felvonásos drámája adatott, melyben Völgyiné mint Flóra, Takácsné mint Zalánfi grófnö, Lovászi mint Rovatos Lázár teljes elismerésre méltón szerepeltek. Kitünt még Hetényi, Teöreök, Ligeti, kiket az előadás sikerültében, arányos rész illet előbbiekkel együtt. Közönség közép számban jelent meg, s Völgyiné és Takácsné asszonyokat, valamint Lovászi urat ismételt taps- és kihivással jutalmazá, miket valóban meg is érdemeltek.

Kereskedői csarnok.

Kecskemét város, nemesebb czélokra törekvő egyletei száma, egygyel gyarapodott. E hó 26-án d. u. 4 órakor nyilt meg Mádi János ideiglenes elnök vezetése alatt, több havi alakulási vajudás után a „Kecskeméti kereskedői csarnok“, mely eltekintve társadalmi jelentőségét, már majd minden czivilizáltabb városban dívik, és helyi viszonyainkat véve, városunk kereskedelmére és igy jólétére, előrehaladására csakis jótékony befolyást gyakorolhat. Czélja ezen egyesületnek a kereskedelem terén a közös érdekek elömozditása és fejlesztése; mely czél elérésére lapokat járat, árumintákat fogad el, hites alkuszokat állandósit, a bel- és külföldi nagy piaczokról tudósitásokat szerez, ellenben a helyi üzletviszonyokat lapok és tudósitások által az üzletvilág elött nyilván tartja.

Elismerést érdemelnek városunk többrendbeli kereskedői, különösen pedig: Spitzer József, Adler Károly, Hacker Adolf, Schlesinger Vilmos, az ideiglenes bizottság tagjai, és ennek elnöke Mádi János, végre pedig Hacker Lajos mint jegyzö, kik az eszme kiviteleért fáradtlanul munkáltak. Az alakuló közgyülésen a társulati tagok szép számmal jelentek meg. A napirend főbb tárgyait képezték: az alapszabályok felolvasása, ezek változatlanul elfogadtattak; végre a tisztviselők választása, mely m. hó 29. és 30. és e hó 1-jén esti 5—7 órára tüzetett ki. A választások eredményét annak idejében közölni fogjuk. H.

Nyilvános hálakifejezés.

A helybeli izraelita nőegylet, mint minden évben, úgy az idén is ellátta főelemi iskolánk szegény tanulóit mindennemü iskolakönyvekkel. Ezen valódi emberbaráti cselekménye által a t. nőegylet kettős czélt ért el, a mennyiben a szegényeken segitett, s a mellett a népnevelést tetemesen elömozditja. Vegye a derék nőegylet, jelesen pedig annak érdemes titkára dr. Kecskeméti Lajos, mint ezen jótétemény közbenjárója, a szegény tanulók nevében legforróbb köszönetemet.

Klauber János,
tanitó.

Helybeli újdonsagok.

√ **Katalinnapi vásárunk** a kellemes idő miatt igen látogatott volt, azonban a pénzhiány átalában nagyon is érezhető volt, és az árúsoknak teli volt panaszszal a szájuk, kivéve a női öltözet és divatárú boltokat, hol a vevők egymás hátán voltak. Hajh! nagyon ritka ház az, hol nem az asszony viseli a kalapot, igy ő levén úr a háznál, azért az ő kedvüknek meg kell lenni, törik vagy szakad.

√ **„Kecskemét-vidéki Közlöny“** czimü vegyes tartalmú heti lapot indit meg nállunk 1873. évre Pásztor Ferencz úr, „miután több oldalról lett felszólitva, hogy Kecskeméten inditson meg egy lapot, mely a város és vidéke érdekeit részrehajlatlanul képviselje“ és „midőn a már létező „Kecskeméti Lapok“ mellett egy baloldali lap is van keletkezöben“. Valóban bámuljuk Pásztor úr bátorságát, hogy egy harmadik lap meginditására mer nállunk vállalkozni, és el nem gondolhatjuk, hogy mi inditotta Pásztor F. urat egy harmadik lap meginditására akkor, midőn új évre a baloldali lap is megindul, azonban kivánesiak volnánk azon több oldalt ismerni, mely részről felszólittatott, hogy „a város és vidéke érdekeit képviselő lapot inditson meg“, ő, ki viszonyainkkal átalában tájékozatlan, különben ez az ő dolga, hanem ne beszéljen azután „a rideg közönyösség szikla-torlatairól“, sem „a részvétlenség miatti küzdelemben elbukhatásról“, miután a közjó sem a harmadik lap meginditását, sem annak hozandó áldozatát épen nem kivánja. A nagyhangú elöfizetési felhivásban lapunkra per maps tett „pártoskodásszülte vakszenvedély“ megjegyzéseket szó nélkül hagyjuk, majd felelünk rá, ha a „Kecskemét-vidéki Közlöny“ megjelenik.

√ **Időjár'sunk** folyvást a legszebb, valóságos meleg tavaszi napok járnak, az öszi vetések kitünök, a legelök a legszebben kizöldültek.

√ **Völgyi Gyula** és Árpási Katicza k. a. a helybeli szintársulat kedvencz tagjai, nov. 27-én d. u. tarták a r. kath. anyatemplomban esküvőjüket. Este a szinházban házassági jutalmukra szini előadás, melyre a szinház zsúfolásig megtelt, előadás után pedig a népkör helyiségében fényes és vig lakodalom, hol számos pohárköszöntések mondattak az új házaspárra, és reggeli 3 óráig tánczoltak.

√ **S. Kovács László** polgártársunk fia Mihály és Juhász Ida k. a. Kerekegyházáról nov. 27-én d. u. igen fényes nászkisérettel tarták meg esküvőjüket. Áldás a fiatal pár frigyére.

(**Beküldetett.**) A kegyes testvér. A nyiri erdőben november 27-én tartott faeladás alkalmával az egyházakra és iskolákra, mint mindig és mint illik, most is volt figyelem, a mennyiben a részleteket nem verték rájuk a többi vevők, azonban a kegyesrendi főiskolára semmi tekintettel nem voltak, és midőn egy evangelikus vallású úri ember felszólalt, hogy „engedjük vásárolni a pater piaristákat is“, egy borizü hangú mokra atyafi felkiáltott: „nem kellenek nekünk a piaristák, ott van nekünk a collegium“. — Nagyon helyes kedves mokra atyafi, hogy kigyelmeteknek ott van a collegium, és jól teszik, hogy azt pártolják, felvirágzását sziveiken viselik, de alázattal engedelmet kérünk, hogy mi meg a mi kegyesrendi főiskolánkat szeretni és javáért buzgólkodni bátorkodunk, és még élni vakmerősködünk.

Több katholikus polgár.

— **Kecskemét városának** Dr. Csernátony Bernátja, ki a közgyülésen, népkörben és közhelyeken valódi fenegyerekké növi ki magát, legközelebb a közgyülésen dörgö beszédet tartott a jezsuita-rend eltörlése, kiirtása és veszélyes volta ellen, a közgyülési teremben felfüggesztett tisztes régi képek mintegy feleleventültek az eredeti zamatos magyarsággal elöadott beszédre, a bizottsági tagok pedig elbámultak ez új szónoknak tapintatlansága fölött, és körülbelől azt gondolták, hogy mi köze Bernát úrnak a jezsuitákhoz. Mi szinte nem valami nagy rokonszenvvel viseltetünk irányukban; de azért kérdjük Bernáth urat, ohajtotta-e valaha ily szigorú rendszabályok életbeléptetését a rabbik ellen akár a katholikus Szücs Imre, akár a református Fehér Péter?

— **A csalás újabb neme.** Piaczunkon november 22-én D. A. ref. kántor úr kertésze egy javitott malaczot adott el negyven forintért, a vevő ki is fizette az árát azonnal nyolcz göngyöleg papirba takart állitólag 10 krajczáros ezüst pénzzel, a vevő által kibontott két csomagban csakugyan benne is voltak az ezüst 10 krajczárosok, azonban az eladó által később kibontott 6 csomagban már csak krajczáros darabok voltak, s mire az ijedt eladó vevőjét ismét feltalálta, malacza már harmadik kézben volt, a krajczárok helyett pedig a járandóságot egy negyedik egyén fizette ki, a mely körülmény azt gyanittatja, hogy azon vevő urak egész társaságot képeznek, a csalás nemes üzésére ajánljuk a tekintetes kapitányi hivatal figyelmébe ezen praecedensta következők érdekében.

— **Biztos kolera-cseppek.** A helybeli sétatér felső végétől egészen az ujonnan épült „Magyar király“ czimü vendéglőig terjed egy csinosan épült téglacsatorna, melynek 60—70 akóra menő folyadéka, miután tavasz óta van folytonos erjedésben, több szakértő és hires vegyész állitása szerint a leghathatósabb kolera-cseppeket szolgáltatja, annális inkább, mivel ezen csatorna nemcsak a mentében épült házakból kifolyó tisztátalan nedveket tartalmazza magában, hanem a konstántinápoli tisztátalanságot kedvelő szomszédok döglött macskáit és mindennemü hulladékait is. A használati mód a szakértők állitása szerint igen egyszerü, s abban áll, hogy ha a szép meleg napok bekövetkeznek, csak e csatorna partján kell néhányszor föl s alá sétálni, a kolera azonnal és biztosan megkapható. — Sajátságos jelenet nálunk az is, hogy reggelenként még a főbb útczákon sem mehetünk a fal vagy kerités közelében a nélkül, hogy csizmáinkat kétszersült tökbe ne mártsuk, s hogy undorral ne gondoljunk polgártársaink egy részének, mely a piaczot korán reggel látogatja, napról-napra öregbedö baromiasságára, melynélfogva emésztetét úton, útfélen; kapuszegletekben, vagy épen a járda közepén ott hagyja, a hol épen rá érik, mint a jármot húzó barom.

— **Elismerés.** A mily csipősen tesszük némelykor megjegyzéseinket a közútak és útczák járhatlansága ellen, épen oly szives készséggel jelezzük most, miszerint a kegyesrendi ház földje lábjában volt két veszélyes gödör, az utibiztosi és mezei rendőrségi hivatal dicséretére legyen mondva, szinig van töltve és a veszély elháritva, söt az egész nagy-nyiri út is annyira el van egyengetve, hogy azon aggodalom nélkül lehet járni, a mi, eddig kivált tél idején épen lehetetlen volt.

— **Faliczitatió.** A nagy-nyiri erdőben még az idén is oly méreg-drágáért kelt a fa, mintha minden vevő esztergályos akarna lenni és az egész erdőt müvészileg metszett sakk-alakoknak akarnák feldolgozni. Hogy a fakupeczek az ott vett fán is nyerhessenek valamit, azt csak úgy képzelem lehetségesnek, ha minden ölnél legalább egyharmad öl hézagot adnak el a vevőnek.

Különféle.

√ **A szép nemet** rettentő veszély fenyegeti, dr. Edgevorh londoni orvos bebizonyitotta, hogy a chignonnak nehány évi viselése mulhatatlanul kopaszságot idéz elő. Azonban mit gondolnak azzal a hölgyek, midőn azon szélkuszálta szénabaglya alakú kölcsönzött hajzattal annyira tetszenek maguknak.

√ **Királyi Pál**, az országgyülések egyik legmunkásabb tagja, Zalamegye baksai kerületében, 628 szótöbbséggel képviselővé választatott. Szivünkből örülünk a derék baksai kerület választásának.

√ **Vukovics Sebő**, a magyar parlement egyik legtekintélyesebb és közbecsülésben részesülő tagja, 1849-iki igazságügyi miniszter, az emigratio egyik legtiszteltebb tagja, minden körülmények és viszontagságokban szilárd, rendületlen és nemes szivü hazafi, kitünö szónok, Londonban, hova rokonai látogatására ment, a napokban elhunyt. Béke és áldás hamvaira!

√ **Szegediek** a bécsi világkiállitáson egy eredeti halász-tanyát akarnak épiteni, a hol paprikás halat, gulyáshúst, piritott tarhonyát, szegedi czipót, turós csuszát szándékoznak a közönséggel mérsékelt árak mellett izleltetni. A halásztanyán a népviselet és a tájszokások, a halászati eszközök kiállitása lesznek összekötve a konyhával és étkezéssel. Hát Kecskemét alszik? azt hiszem mi is találnánk a kiállitásra méltót, különösen a népviseletet és a pásztoréletet.

√ **Ugyancsak** a bécsi kiállitáson gr. Eszterházi Miklós a praterben egy „café chantant de la Remance“ czimü vállalatot szándékozik életbeléptetni. Okosabb dolgot is találhatna, mit hazája érdekében ott bemutasson.

Távirat.

Pest, 1872. november 27-én 5 órakor. Aláirások a kisbirtokosok földhitelintézete részvényeire nagyon élénken folynak, vidéki birtokosok, iparosok és kereskedők tömegesen vesznek részt az aláirásokban.

Correspondenz Chorin.

Felelős szerkesztö: **Dr. Dékány Ráfael.**

HIRDETÉSEK.

Az Oppolczer tanár, rector magnif. és a cs. kir. bécsi klinik tanár bizonyitványa szerint:

dr. J. G. POPP cs. kir. udvari fogorvos Bécsben, belváros, Bognergasse, Nr. 2.

ANATHERIN-SZÁJVIZE

a legalkalmasb szer

a fogak conserválására; a

s ezért az úgy Oppolczer, mint számos más orvosok álta gyakran rendelvényeztetik

a fog- és szájbajok ellen.

Ára: 1 frt. 40 kr. egy üvegnek.

Növényzeti fogpor: a fogakat akként tisztitja, hogy az által nemcsak az alkalmatlan borkő eltávolittatik a fogról, hanem a fog fénye, fehérség és tisztaság tekintetéből még erösbödik. — 1 skatulya ára: 63 kr. o. é.

Kaphatók: *Kecskeméten:* Milhoffer J. gyógyszerésznél; *Nagy-Körösön:* Crazler, Miszáry F. és Rudy gyógyszerészeknél; *Czegléden:* Persay A. gyógyszerésznél; *Szolnokon:* Horanszky A., Scheftsik J. gyógyszerészeknél; *Csongrádon:* Jeszenszky gyógyszerésznél; *Félegyházán:* Hoffer A. gyógy.-nél; *Kis-Körösön:* Gubás gyógyszerésznél; *Szabadszállásán:* Roszsnyay M. gyógyszerésznél; *Kun-Szent-Márton:* Farnek gyógyszerésznél.

Alólirtak posztó- és divatárú kereskedésében egy fiú tanonczul felvétetik.

Bleyer testvérek.

Nyomatott Kecskeméten, Tóth Lászlónál. 1872.